

László Ervin:
Meg tudod változtatni
a világot (A Budapest Klub új
jelentése)

László Ervin azon tudósok közé tartozik, akik már a hetvenes években felismerték azt, hogy épülgető fogyasztói társadalmunk hosszú távon fenntarthatatlan, s létrehozták a híres Római Klubot, mely megkongatta a vészharangot. Később, 1993-ban a professzor megalapította a Budapest Klubot, több olyan emberrel, akik nemcsak a tudomány, hanem a művészet, a vallás és a kultúra más területein tevékenykednek. Ez a Klub rendszertelen időközönként ad ki jelentéseket, a legújabbat tartadjuk a kezünkben.

Egy szélesebb értelemben véve a környezetvédelemben jártas ember számára sok újdonságot nem tartalmaz a könyv; esetleg a friss számadatoknak szentelheti figyelmét. De a jelentés nem is a tényekben akar újat mondani, hanem ahogyan azokat egymás mellé rendezi. Könnyedén teremti meg a valójában szervesen létező, de egyáltalán nem hangsúlyozott kapcsolatot a természet és társadalomtudományok között, mely által egész világunkat új szemszögből láttatja, s ezen újfajta gondolkodásmód átvételére ösztönöz. Miben áll ez? Ahogyan a művészekről szólva írja: „éljünk, szeres-

sünk és harmóniában legyünk minden teremtménnyel”.

Kiindulásképpen a jelen válságának feloldását két lehetséges forgatókönyv szerint képezi le egyszerűsített formában, a világméretű összeomlás, illetve az összefogás megvalósulásaként. Majd a helyesebb utat kijelölve sorra veszi azon általános hiedelmeinket, melyeken ideje túllépni, mint például hogy „az élet nem más, mint küzdelem a fennmaradásért”, vagy „az a jó, ha minél gazdagabb vagy”, „a természet kimeríthetetlen” stb. A manapság igen elsikkadó felelősség fontosságát hangsúlyozza, s megfogalmaz egy új, ún. planetáris etikát, melyet a Budapest Klub tíz pontban határozott meg. Ezen erkölcs az embertársaink és a természet iránti tisztelet, a másokkal való együttműködés egy jobb világ teremtésében és belső éniük fejlesztésének alapelvein nyugszik. Az ebből következő konkrét gyakorlati lépések egyrészt elég általánosak s ezáltal nehezen megfoghatóak, másrészt feltételeznek egy nagyfokú önállóságot, egyfajta „harcias” hozzáállást, mellyel mondjuk alkalmazottként odaállunk a multicég vezetője elé, s meggyőzzük őt arról, hogy termeljünk már környezetbarátabb módon. E naivnak nevezhető tanácsokat ellensúlyozza az az igenis követhető és elfogadható módszer, amellyel egyéni kibontakozásunkat segíthetjük. Szépen vázolja fel a különböző gondolkodá-

sú emberek számára nyíló utakat ennek megvalósításában, kezdve a meditációnál és imánál, majd a művészet, zene, irodalom, végül a tudomány dimenzióit is képbe hozva. Furcsának hat, ám a teljességhez hozzátartozik, hogy az úrutazás és a közeli halál élménye is idetartozik, bár nem feltétlenül megvalósítható, illetve követendő példaként. A könyv utóirata egy húsz évvel későbbi világból üzen, mely a „Szép új világ” elmentéleként íródott, s amely természetesen a pozitív jövődőről számol be. A függelék a téma iránt részletesebben érdeklődők számára egy hasznos és bő listát kínál mind magyar, mind idegen nyelvű ajánlott olvasmányokból.

László Ervin szeretettel ír, a szívhez szól. Nem gondolatmeneteket vázol fel és érvel, hanem kijelentéseket tesz, mint egy guru vagy szellemi tanítómester. Nem intellektuálisan lehet befogadni, megértéséhez egy másfajta nyitottság szükséges. A pozitív jövő és hozzáállás felvázolásával példáz, vezérlő csillagot állít, mely csillagunkat – ahogyan fogalmaz – „nem elérni akarjuk, hanem azt, hogy irányítsa lépteinket”.

PENCZ LEVENTE

(*Magyar Könyvklub, Bp., 2002. 112 o. 801 Ft*)

Kortárs magyar művészeti lexikon

A magyar művészeti irodalom igen fontos összefoglalását hozta létre a Fitz Péter vezette szerzői gárda, olyan művet, amely egyben unikum is a maga műfajában. A három vastkos kötetben megjelent lexikon ugyanis az utóbbi ötven év átfogó regisztrálására vállalkozott, s ezt a feladatot magas színvonalon teljesítette. A kortárs magyar képzőművészet bemutatása az alkotók, az irányzatok, a képzőművészeti (elméleti) fogalmak, az intézmények és a művészeti sajtó ismereteit eddig nem látott bőséggel tárja fel, s a végeredményt látva csak sajnálni lehet az idő határolta bekerülési feltételt: az 1945 utáni aktív pályaszakaszt. Vajon mikor készül hasonló jellegű lexikon a korábbi időszakokról is?

De ne legyünk telhetetlenek. Kárpótol ugyanis a mesterségbeli sokszínűség (festők, grafikusok, szobrászok, iparművészek, építészek, a vizuális kultúra egyéb területein tevékenykedők, fotóművészek, művészettörténészek, kritikusok), valamint a szócikkbeli egység: az életrajzi adatokat az életút állomásai, az egyéni kiállítások, a válogatott csoportos kiállítások, a szakirodalom, a köztéri és közgyűjteményi alkotások felsorolása követi. A személyi változás tagasságát és határait Csapody Vera, Cserny József, Csillag Vera,